

Maakuntajohtajan ja vastuualuejohtajien katsaukset

LLHall 18.06.2026 § 64

Hallitus kuulee maakuntajohtajan ja vastuualuejohtajien katsaukset ajankohtaisista asioista ja liiton keskeisestä toiminnasta edellisen hallituksen kokouksen jälkeen.

Vs. maakuntajohtaja Hannu Takkula:

Maakuntajohtaja kertoo tarkemmin kokouksessa edunvalvontamatkasta Brysseliin, jossa tapasi mm. turvallisuudesta vastaavan komissaarin Andrius Kubiliuksen sekä Ruotsin liikenneministerin Andreas Carlssonin tapaamisesta Tukholmassa.

Aluesuunnittelu / suunnittelujohtaja Ari Pesonen:

Turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 ohjausryhmän kokous pidettiin 21.5.

New North hankkeen päätösseminaari pidettiin 27.-28.5 Rovaniemellä.

Aluesuunnittelusta osallistuttiin uuden saamelaiskäräjälain yhteistoiminta- ja neuvotteluvuorokauden koulutuksiin Inarissa 20.5 ja etäyhteydellä 5.6

Aluesuunnittelun iltakoulu pidettiin päättäjille etäyhteydellä 2.6, aiheina oli merialuesuunnittelu, Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava sekä Turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050

Aluesuunnittelija on irtisanoutunut ja uuden rekrytointi on aloitettu. Tehtävässä painottuu liikennejärjestelmän suunnittelu, osallistuminen saavutettavuuden edunvalvontaan ja kansainvälinen liikennejärjestelmäyhteistyö.

Aluesuunnittelusta osallistutaan Hammastunturin erämaan maasto- ja kulttuuritaustat tutuksi – tutustumispäivään 15.6. Tapahtuman järjestää mm. Inarin luonnonyhdistys ry ja tutustumiskäyntiin on kutsuttu eri organisaatioiden edustajia keskustelemaan tieyhteyden suunnittelusta Hammastunturin erämaassa.

Merialuesuunnittelun kansallinen MSP-webinaari 16.6, jossa esitellään alustava merialuesuunnitelmaluonnos [MSP-webinaari | Merialuesuunnittelu MSP](#)

Hallinto ja talous / hallintojohtaja Kirsi Pulkamo:

Työterveyshuollon kilpailutuksen tarjouspyyntöasiakirjojen viimeistely on loppusuoralla. Kilpailutus käynnistetään elokuun alussa ja tavoitteena saada uusi sopimus voimaan 1.1.2027.

Tila-asiat: Rantavitikan toimitilojen remonttisuunnitelmat ovat valmistuneet. Toteutuksesta sekä kustannuksista käydään neuvotteluja LapIT:n ja Rovaseudun markkinakiinteistöjen kanssa. Muutostyöt pyritään toteuttamaan mahdollisimman nopeasti.

Interreg-maksatustehtävissä kolmen määräaikaisen työntekijän työsuhde päättyy 31.12.2026. Resurssitarve tehtävissä vähenee vuoden 2027 alussa yhdellä henkilötyövuodella. Näin ollen tehtävien täyttämiseksi toteutetaan sisäinen haku 10.-17.6.

Vastuualueen kehityskeskustelut on pidetty tiimiläisten kanssa.

Kehittäminen ja rahoitus / kehittämisjohtaja Päivi Ekdahl:

Lapin liitto on jättänyt kommenttipaperin Euroopan komission Right to Stay –aloitteeseen. Valmisteltavan strategian on tarkoitus käsitellä eri näkökulmista aluekehittämistä ja alueiden elinvoimaisuutta haastavia tekijöitä ja niiden huomioimista eurooppalaisissa politiikoissa ja rahoitusvälineissä. Olemme olleet mukana myös NSPA verkoston, Suomen itäraja-alueiden verkoston ja Itä- ja pohjois-Suomen EU-toimiston jättämien kommenttipapereiden valmistelussa.

Alue- ja rakennepolitiikan ohjelman seurantakomitean kokous pidettiin Hämeenlinnassa 2.-3.6. Ohjelman toteutuksen tilannekatsauksen lisäksi kokouksessa keskusteltiin ja saatiin tietoa seuraavan ohjelmakauden kansallisen ja alueellisen suunnitelman valmistelusta.

Erittäin paljon keskustelua ja kiinnostusta tällä hetkellä herättää Valtioneuvoston raportti Suomen kansallisen ja alueellisen suunnitelman (NRPP) valmistelun ja toimeenpanon käynnistämisestä. Raportti oli pääministeri Orpon toimeksianto maaliskuussa, työryhmän toimikausi päättyi toukokuun lopussa. Raportti on valmis, mutta sitä ei ole vielä julkaistu. Aluekehittämisen verkostoissa raportista on kuitenkin saatu kuulla yhteenvedoa, keskeiset esiin nostetut asiat ovat:

- * Työryhmä ei löytänyt yksimielisyyttä siitä, mikä/ mitkä viranomaiset vastaavat ohjelman valmistelun koordinaatiosta ja ohjelman toteutuksesta. Hallintorakenteelle on kaksi vaihtoehtoa: valmistelu ja toteutus tapahtuvat joko eri koordinoivien tahojen toimesta tai saman tahon toimesta (VNK ja VM vaihtoehtoina)
- * Raportissa on tunnistettu tarve nykyisen hallintorakenteen yksinkertaistamiselle, välittävien toimielinten määrää tulee vähentää
- * Ohjelman toimeenpanossa tulee jatkumaan monitasoinen hallinto, valmistelussa tullaan hyödyntämään osaamista sekä ministeriöistä että alueilta
- * Valmistelun johtoryhmään tulee edustus vain ministeriöistä
- * NRPP-rahoituksella ei haluta tukea toimia, joihin voidaan hakea esim. kilpailukykyrahoitusta
- * Käyttöön jäävät nykyiset tietojärjestelmät EURA, HYRRÄ ja EUSA. Pidemmällä aikavälillä on tavoitteena siirtyä yhteen yhteiseen tietojärjestelmään v. 2035 alkaen.
- * Poliittisia linjauksia hallintorakenteesta sekä NRPP sisältörakenteesta odotetaan kesäkuun aikana

Maakunnan liitot toteuttivat maakunnan yhteistyöryhmille kohdennetun yhteisen infotilaisuuden NRPP suunnitelman prosessista ja aikataulusta 4.6. Tilaisuuden tallenne on katsottavissa YouTubessa 30 päivää sen nauhoittamisesta.

Kehittämisjohtaja osallistui Maa- ja metsätalousministeriön järjestämään paikallislähtöisen kehittämisen (CLLD) innovaatioleiriin Kirkkonummella 8.-9.6.2026. Innovaatioleirin tavoitteena oli työstää sitä, mihin tavoitteisiin CLLD/Leader-toimintatavalla tulisi vastata, ja miten käytännössä CLLD/Leader-toimintapa voisi näkyä uudessa NRPP-suunnitelmassa?

Kehittämisjohtaja on nimetty Itä- ja Pohjois-Suomen edustajaksi Suomen kansalliseen aluekehittämisen lainsäädännön uudistamisen työryhmään. Työryhmän ensimmäinen kokous pidettiin 9.6, kokouksessa käsiteltiin lähinnä työsuunnitelma ja aikataulu. Työ perustuu aluepoliittisessa selonteossa tunnistettuihin kehittämistarpeisiin ja sen aikataulu on varsin tiukka. Ensimmäisen vaiheen valmistelun on tarkoitus olla valmis jo marraskuun 2026 alussa ja sen jälkeen valmistelu keskittyy NRP suunnitelman toimeenpanon vaatimien lakimuutosten valmisteluun.

Vaikuttaminen / yhteysjohtaja Heli Knutars:

Maakuntajohtajan kuntakierrokset on nyt kevään osalta saatu päätökseen 11.6. olivat vielä vuorossa Kolarin ja Kittilän kunnat. Kierros jatkuu heti lomien jälkeen, kevään aikana saatiin kierrettyä noin puolet kunnista ja toinen puolisko jää sitten vielä alkusyksyyn.

Kunta- ja aluekehityspäivien ilmoittautuminen on nyt auki ja ohjelmaluonnos nähtävissä Lapin liiton verkkosivuilla. Päivät järjestetään tänä vuonna Inarissa, saamelaiskulttuurikeskus Sajoksessa 22.-23.9.

Pohjoisen ohjelman neuvottelukunnan kokous pidettiin 3.6. Kokouksessa käytiin läpi kehysriihen antia Pohjoisen ohjelman näkökulmasta sekä keskusteltiin Pohjoisen ohjelman jatkosta tulevaa hallitusohjelmaa ajatellen. Jatkolle nähdään selkeä tarve, koska ohjelman toimenpiteitä on vielä paljon toteuttamatta, myös päivitystarpeista keskusteltiin. Jatkolobbauksen suunnittelu jatkuu syksyn neuvottelukunnan kokouksessa.

Itä- ja Pohjoisen Suomen ohjelmien AKKE -hankearvioinnit ovat parhaillaan käynnissä. Pohjoisen ohjelmaan liittyen saatiin kuusi hankehakemusta ja yliaalueellisia hankehakemuksia (Itä- ja Pohjois-Suomen alueelle kohdentuvat hankkeet) saatiin seitsemän. Hankkeen pisteytetään nyt jokaisessa maakunnassa, jonka jälkeen kokoonnutaan maakuntien edustajista koostuvaan ohjausryhmään, joka päättää pisteytysten pohjalta, mitkä hankkeet saavat myönteisen rahoituspäätöksen.

Lapland Mining Hub -hanke

Kevään aikana Lapland Mining Hubissa on otettu merkittäviä askeleita kohti hankkeen keskeistä tavoitetta: pysyvän mineraalialan yhteistyö- ja innovaatioekosysteemin rakentamista Lappiin.

Kesäkuun alussa järjestettiin yhdessä Outokummun ja Kemin Digipoliksen kanssa ensimmäinen Kemin kaivoksen kiertotalouteen keskittynyt kumppanuuspäivä. Tilaisuudessa yritykset, tutkimusorganisaatiot ja muut sidosryhmät kokoontuivat tunnistamaan uusia mahdollisuuksia hyödyntää kaivoksen sivuvirtoja nykyistä tehokkaammin. Keskusteluissa tunnistettiin useita jatkokehitykseen soveltuvia avauksia ja samalla vahvistui yhteinen näkemys siitä, että yksittäisten hankkeiden sijaan tarvitaan pitkäjänteistä ekosysteemiajattelua ja uusia yhteistyömalleja. Tilaisuudesta saatu positiivinen palaute osallistujilta yllätti myös järjestäjät ja seuraavaa päivää suunnitellaan jo syksyille.

Lapland Mining Hubin rooli tässä kokonaisuudessa ei ole toimia hankkeen omistajana tai yritysveltoisen kehitystyön toteuttajana, vaan kokoajana, mahdollistajana ja verkostojen rakentajana. Hankkeen tehtävänä on tunnistaa alueen toimijat, tuoda yhteen yrityksiä, tutkimusorganisaatioita, koulutustoimijoita ja viranomaisia, sekä auttaa rakentamaan yhteistyömalleja, joiden kautta uudet ideat voivat kehittyä piloteiksi, hankkeiksi ja investoinneiksi. Kokonaisuudesta rakennetaan julkinen ja monistettava malli, jota voidaan hyödyntää tulevaisuudessa myös muissa Lapin kaivoksissa sekä mahdollissa uusissa kaivoshankkeissa.

Outokummun käynnistämä kiertotalousekosysteemi on käytännössä yksi ensimmäisistä konkreettisista esimerkeistä siitä, millaista toimintaa Lapland Mining Hubissa on tavoiteltu hankkeen alusta lähtien. Hanke on toiminut alustana, jonka kautta toimijat ovat löytäneet toisensa, yhteisiä tavoitteita on tunnistettu ja kehittämistyölle on luotu yhteinen suunta. Samalla rakennetaan mallia siitä, kuinka yritysveltoisia kehittämisalustoja voidaan tulevaisuudessa synnyttää myös muiden mineraalialan toimijoiden ympärille.

Kumppanuuspäivän jälkeen teemaa jatkettiin Arctic Circular Economy Forumissa (ACEF2026), jossa Lapland Mining Hub toteutti työpajan kiertotalouteen liittyen. Työpaja keräsi poikkeuksellisen laajasti osallistujia yrityksistä, tutkimusorganisaatioista

sekä yllätyksellisesti myös ulkoministeriöstä. Keskusteluissa nousi vahvasti esiin sama viesti kuin kumppanuuspäivässä: mahdollisuuksia on paljon, mutta niiden toteuttaminen edellyttää uudenlaista yhteistyötä, rohkeita kokeiluja ja yhteisiä kehittämisalustoja.

Lapissa tehtävä työ herätti tapahtumassa aitoa kiinnostusta myös alueen ulkopuolella. Työpajaa ja sen sisältöjä pidettiin yhtenä tapahtuman kiinnostavimmista kokonaisuuksista, ja esiin nousi vahva kiinnostus siihen, miten Lapissa rakennetaan käytännön ratkaisuja mineraalialan kiertotalouden ympärille. Tämä vahvistaa käsitystä siitä, että Lapland Mining Hub on onnistunut kokoamaan saman pöydän ääreen toimijoita, jotka eivät muutoin välttämättä kohtaaisi toisiaan. Samalla hanke on siirtymässä yhä vahvemmin verkostojen kokoajasta konkreettisten kehittämistoimien mahdollistajaksi. Kemin kiertotalousekosysteemi toimii tästä hyvänä esimerkkinä: tavoitteena ei ole pelkästään keskustella uusista mahdollisuuksista, vaan rakentaa niiden ympärille pilotteja, hankkeita, investointeja ja uutta liiketoimintaa.

Kevään aikana olemme myös tarkentaneet hankkeen viestinnällistä näkökulmaa puhumalla aiempaa enemmän mineraalialasta kaivosalan sijaan. Tämä kuvastaa paremmin hankkeen tavoitetta tarkastella koko arvoketjua malminetsinnästä ja kaivostoiminnasta jalostukseen, kiertotalouteen, osaamiseen, tutkimukseen ja uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin.

Yhteenvedona voidaan todeta, että Lapland Mining Hubissa on kevään aikana siirrytty suunnittelusta konkreettisiin avauksiin. Kemin kaivoksen ympärille käynnistetty kiertotalousekosysteemityö on saanut näkyvyyttä sekä alueellisesti, kansallisesti että kansainvälisesti ja osoittanut, että Lapilla on mahdollisuus toimia suunnannäyttäjänä mineraalialan kiertotalousratkaisujen kehittämisessä.

Esitys

Hallituksen puheenjohtaja:

Hallitus merkitsee maakuntajohtajan ja vastuualuejohtajien katsaukset tiedoksi.

Päätös

Hallitus merkitsi katsaukset keskustelun jälkeen tiedoksi.